

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrt leta 80 sold.— Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude nar. - pol. društva „Gorica“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Soharju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravniku in sovredniku Antonu Laknerju, v magistratni ulici (Contrada del Municipio), h. št. 38. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

Po volitvah.

Volitve so, hvala Bogu! pri kraju. Posvetimo jim toraj danes nekoliko vrstic.

Pred vsem moramo povedati, da so bile zadnje volitve precej težavne. Doslé se je pri nas na Goriškem volilna agitacija le o tem sukala, ali zmaga Slovence ali Neslovence, letos pa smo morali gledati tudi na to, ali spravimo v državni zbor versko-narodnega ali pa samo-narodnega kandidata. Borba je bila toraj težavna, kajti naše ljudstvo, ki se je prav za prav šele letos na volilno bojišče prikazalo, ne pozna še dobro strašanskega razločka med eno in drugo stranko.

Volitve v kmečkih občinah — le o teh je tu govorjenje — so strauki, katero „Glas“ zastopa, jako vgodne. Naš kandidat sicer ni voljen, a dobil je večino glasov, moralna zmaga je naša in s tem smo zdaj popolnoma zadovoljni. Tega nam nasprotna „Sočina“ stranka ne more reči; propala je, propala je — sramotno. Kdo ne vé tega, kako so „Sočani“ slovenskemu svetu javljali, da imajo skoro vse slov. ljudstvo na Goriškem na svoji strani, komu ni znano, da so odločilne ure komaj čakali, toda prišel je dan, prišla je ura, ura nezgode in sramote za „Sočino“ svojat. Toliko so delali, toliko lagali, na vse zadnje pa še propali! To je pa že od več, to mora človeka v dno sreča skeleti.

„Soča“, glasilo liberalne svojati na Goriškem, je več mesecev zaporedoma vso časniško dostojnost prezirala ter našo stran-

ko in našega kandidata po cigansko po blatu valjala. Pa to ni bilo še zadosti. Nekoliko dni pred volitvijo volilnih mož je skovala ta razdirajoča svojat pismo ter ga je Sočanom tajno vročila. Tega pisma zapopadek je nekako ta: „Mi (Sočani, ramreč) smo poštenjaki, mi smo nesebični, „Goričarji“ gledajo le na žep, njim gré za védro (gorjanom za sir in skuto, kaj ne?!). Duhovnike skušajte na zid pritisniti, oni so Vaši sovražniki. Še več. — Na dan volitve so poslali v volilne kraje svoje stranke, ki so z lažnjivimi telegrami javno menenje kalili in volilce begali. Borba je bila živahna. Od ranega jutra do trenutka volitve so dirjali „Sočani“, prvaki in prvačiči, mokrari in studentači, po mestnih širokih in ozkih ulicah, ter so vsakega — naj so ga že kedaj videli ali ne — nagovarjali, naj za božjo voljo njih kandidata voli, ker le on je nesebičen, le on je poštenjak. Tako daleč so nekteri pod zastavo „vse za omiko in svobodo“ se vojskujoči politični fantalini zašli, da so našim žugali: Če zmorete, vam kosti polomimo! —

Nekaj je zdalo to, toda ne ravno veliko. Izid volitve je bil naznanjen; dr. Lavrič je propal! Strela z jasnega je bilo to za „Sočane“. Žalost se jih je lotila, solze so točili. Prišlo je do ožje volitve. Človek, ki ima glavo na pravem mestu, človek, ki količkaj vé, kaj je doslednost je bil tega prepričanja da se „Sočani“ ožji volitvi odtegnejo. Za dr. Toukli-ja niso mogli glasovati, ker ga v dnu sreča črtijo, za Winkler-ja ne bi bili smeli iti na volišče, ker ga

svoje mrličee zagrebali, premožniši pa da so je sežigali.

Grčki in Rimljani so menili, da duše nepokopanih ljudi celih sto let brez miru in pokoja na Stigovih bregovih okoli lažijo; zato so, ako so kje nezagrebenege mrličee ležati videli, vsaj tri peščice zemlje nanj djali, da bi nmrlemu pomagali, da more poprej do zaželenega miru priti. Tedaj je lahko zapopasti, zakaj so se naj bolj bali sredi morja umreti, kjer niso mogli, kakor na suhem, pokopani biti.

Atinjani so svoje mrtve prav slovesno pokopavali. Za pogrebščino so hodili sorodniki in prijatli vsi v črno oblečeni; za plačilo najete žene žalovalke niso smeje manjkati, godba je bila pri pogrebu tudi navadna, in od Solona naprej so bili v navado prišli tudi pogrebni govori. Devali so mrliču v usta en denar, češ, da more plačati za prevožnjo čez mrtvaško reko Stig; zraven mrličea pa so postavili pogačo iz moke in medu, da zamore ž njo potolažiti peklenskega psa Cerbera. Pred hišo, kjer je ležal mrlič, so mrtvaški boginji Proserpini daritev prinesli. Po dovršeni

v principu črtijo. Toda značaja pri „Sočanih“ ne išči, danes te grde, jutri pa zlaté. Doslednosti od njih ne pričakuj, te ne poznajo; le v tem so dosledni, da jim vse smrdi kar nam diši, da vse do sedaj obstoječe zometujejo, vse s težkim trudom sezidano podirajo. Šli so volit in volili so — Winkler-ja! Ubi značaj, „Sočini“ ljudje?! Sramujete se že tega nesrečnega koraka, pa prepozno! Perete se zastran tega po časnikih, toda pred slovenskim svetom ne boste tako hitro čisti: pregloboko ste zagazili, predaleč ste zašli. Dne 15. t. m. Vas je narod zavrgel, 20. ste pa sami sebe zavrgli in s tem pokizali, da na političnem polju muhe lovite. Prav tudi tako!

Dopisi.

S Krasa, 16. okt. — Tako je bilo. Propal je toliko povzdigovani junak „Sočina“. Naj počiva v miru, saj je boljše zanj! A kaj govorim. V Sežani ni propal, ampak zmagal je in sicer sijajno. Od 49 glasov (eden volilec je izostal zaradi boleznih) jih je dobil on 36, naš dr. Tonkli samo 12, Winkler 1. Pa saj ni nobeno čudo, ako je dobil L. toliko glasov, če pomislimo na strašno, res strašansko agitacijo, ktera je bila v Sežani večerajšnji dan zanj! Več je bilo agitatorjev, kot volilcev. Na naši strani so bili le štirje na nasprotni strani pa celo kardelo učiteljev, exstudentov, in drugih kričačev, uradnikov

pogrebni slovesnosti so pa gostijo napravili. Rimljani so zraven tega tudi še s cveticami in enakimi rečmi svoje mrličee venčali.

Pogrebanje mrličev je navadno pri vsih kočujočih in divjih rodovih v Aziji, Afriki, Ameriki in Avstralji, in to je pač naj loži in naj naravniši način znebiti se mrtvih trupel svojih rajnikih.

Pri starih Egipčanih je bila navada, da so mrličee balzamovali, in je potem v zaprtih iz skal izsekanih grobeh hranili; oni so namreč mislili, da se more daša umrlega človeka preseliti v truplo kake živali, ako njegovo človeško truplo strohni. Zato so tako skrb imeli, da ne bi strohnelo človeško truplo, ter da bi dušo ovarovali take preselitve. Se vé da je to balzamovanje ali maziljenje mrličev pri bogatinih in prvakah veliko več stroškov prizadevalo, kakor pri ubozih. Herodot opisuje pri Egipčanih navadno balzamovanje mrličev in pravi, da je to balzamovanje pri premožnih okoli štirideset dni terpelo; stroškov je bilo pri tem nekaj čez dva tisoč goldinarjev. S tim se vjema, kar piše Moj-

Listek.

Pogreb.

Pri vsih narodih se nahaja prepričanje, da so živi dolžni svoje mrličee pokopati, in jim poslednjo čast skazati. Način pogreba ni bil, in ni tudi zdaj enak pri vsih ljudstvih, timveč se razločuje po tem, kakor je ljudstvo, posebno kar versko prepričanje zadeva, več ali manj izobraženo in olikano. Naj bolj razširjena navada med ljudstvi cele zemlje je ta, da zagrebajo mrličee; pri nekterih narodih se mrličee sežigajo, pri nekterih pa se sežigajo in zagrebajo. Hindu ali Indijani, Japanci, Kitajci, stari Grčki, Rimljani, Kelti in Germani ali Nemci so mrličee nekaj žgali, nekaj zagrebali. „Pri starodavnih Slovanik so eni mrličee sežigali, prah in pepel pa v za to pripravljenih posodah hranili in pokopali; drugi pa so je le prosto, pokovali. Ti in uni so nad grobovi gomile ali mogile nasipali. (Safarik. Slov. starožitn. I. cl. IV. §. 22. D.) Dozdeva se nam, da so pri teh tu imenovanih ljudstvih ubožniši ljudje

dohtarjev itd., kateri so Sežance in bližnje okoličane tako obdelovali že 8 dni poprej, da ni bilo mogoče še govoriti z njimi. Da še celo V. Dolenc-a in deželnega poslanca Faganel-a nij manjkalo. Poslednji je tako strastno zagovarjal dr. Lavriča, da je duhovne javno pred vsem ljudstvom „lažnjike“ imenoval, ker so se prederznili nekatere resnične senčnate strani dr. Lavriča pojasnovati. Kjer so nasprotniki kterega volilca videli, skočili so k njemu, kakor gladni psi. Zato so morali naši svoje može vedno varovati, ako so si jih hoteli zveste ohraniti.

Sramotno pa so se obnašali Komenci. Kakor je zadnji „Glas“ poročal, izvoljeni so bili tam vsi naše stranke. A glejte značaje in moštvo! Od štirih, je ostal eden sam zvest, vkljub vsem obljubam, katere so dajali prej in sosebno včeraj med volitvijo in po poti. Veliko so gledali menda, kako bode glasoval sloveči Šuc iz Pliskovice. Ker je pa on glasoval za Lavriča, obrnili so za njim tudi mnogi drugi n. pr. volilci iz Tomaja, Dutovelj, Štjaka, Avberja, Gorjanskega, Kostanjevice, eden iz Škerbine in 3 iz Komna, tako da smo zgubili kakih 9—12 glasov. Sežanci so bili vsi za Lavriča. Značajev, značajev manjka! Ni mogoče več zaupati nobenemu!

Vse drugače bi bilo, ko bi se bila duhovščina kaj bolj resno poprijela agitacije, a kaj hočemo, ko se nekateri za to brigajo, kakor za lanski sneg, drugi pa, ki bi radi kaj delali so ravno zaradi tega primorani se agitovanja zderževati.

Pred volitvijo, med volitvijo in po volitvi je vse polno lažnjivih telegramov iz Gorice in Tomina sem ter tje švigalo, kateri so imeli namen manovrati in volilce, goljfati. Da, še celo med volitvijo je dobil nek ud volilne komisije telegram iz Gorice kateri je poročal, da v Gorici volijo vsi Lavriča. In to vest so razširjali med volilci v sobi!! Glejte, tako nesramni so bili!

Nekdo je dobil telegram iz Tomina sè sledečim zapopadkom: „Nenadoma se reč zasukala, Winklerjevci večinoma, glas

je za Lavriča, Tonkli dobi malo glasov.“ Hitro sem ta telegram (dasi sem koj spoznal po čem diši) razglasil z namenom, da bi se glasovi cepili, da bi Winkler dobil saj nekoliko glasov, in da bi potem Lavrič ne prišel v ožjo volitev. A kaj je to pomagalo, ker so drugi telegrami ravno nasprotno terdili. Tako se je tedaj volitev končala nam nepovoljno.

Ob 2 urah po poldne je dobil glavar g. Mali iz Gorice of. telegram, da ima dr. Tonkli 69 glasov, Lavrič 32, Winkler 20. Ta vest je liberalce tako poparila, da se je njih „gaudium magnum“ po tako sijajni zmagi, zopet spremenil v žalost in strah. Na vsakem voglu je bilo videti matematikerjev, ki so glasove seštevali. Med tem pa so drugi zopet okoli rogovilili in naše možake zmerjali in pregovarjali. Da, še celo žugali so jim. To je istina. Da pride do ože volitve, ni dvomil nobeden. V tem dvomi pričakujemo noči, skoro do 6. ure. G. glavar telegrafira v Gorico in popraša, kako reči stojé. Okoli 8. ure dojde of. vest, da je Lavrič propal, in da pride ta v ožo volitev dr. Tonkli in Winkler. Oh, ko bi bili čitatelji „Glas“-a zdaj slišali razsajanje, rotenje, žuganje zmerjanje „farjev“, ne vem kaj bi bili rekli. Nazoče duhovne so zmerjali, da je bilo groza, da jim nij ostalo družega, nego se hitro, hitro podati skrivaj domov. V ponedeljek, 20. t. m., pojdemo pa vendar spet v Sežano.

Sočani bodo volili vsi Winklerja — To je kratek popis včerajšnjega volilnega boja. Ako izvem še kaj novega, bodem poročal.

S Krasa, 21. oktobra. — Čudne lamentacije bijó sedaj človeku tukaj na uho. Poglejmo malo v središče Krasa, v Komen. G. Š., ali bolje Sch. -- kajti takó se piše ognjeviti Lavrič-janec, g. Sch. intonuje Jeremijeve žalostinke, in za njim jo urežejo jezični popohrustac T., tamošnji uradniški pisar, pa nekateri take sorte ljudij, ki govoré, da je luteranska vera morebiti bolja,

si nalezli. Mrliča so postavili na mrtvašk odkrit oder, za njim so šli sorodniki, pri imenitnih šlo je za pogrebščino tudi mnogo družega ljudstva.

O taki priložnosti so žalostne pesmi peli. Tako žalostno pesem je bil David zložil svojemu umrlemu prijatlu Jonatanu, in njegovemu očetu, kralju Savlu na čast (2. kralj. I, 17—27.). Še celo najemali so žalovalke, to je, ženske, ki so za plačilo mrliča objokovale in žalostnice prepemale (glej Jer. IX, 17.), in godci so zraven godli (Mat. IX. 23.). Mrliče pokopati imelo se je za hvalevredno delo usmiljenja (glej Tobijevo knj.); in sramotno je bilo človeku, nepokopanemu biti, tako da so še celo hudodelnike, ko so bili umorjeni, skrbno pokopavali; le kakšen krat, posebno v prestarih časih, so mrtva trupla hudodelnikov sežigali. Mrliče sežigati, namesti je zagrebati, imenuje Talmud pagansko navado. Veliko njih sicer misli, da so za časov, ko so Hebrejci svoje lastne kralje imeli, tedaj pred babilonsko sužnostjo, mrtva trupla svojih kraljev z veliko slovesnostjo sežigali. In naš slovenski pre-

kakor katoliška, katerim je pa prav za prav pasja najbolja, kakor se dá posneti iz marsičesa tacih širokoustnežev. Kar je „Glas“ vže toliko časa trdil, da so se ztili vladni elementi pa goriška brezverska narodna — stranka, ki ima na Krasu posebno svoje gnjezdo, to se kaže vsaki dan očitneje. Zapazili smo to o priliki, ko je „Sočin“ honved na Krasu, g. Z. svoje goriške fante počestil sè slavno zmago (?), ter ob enem „farje“ pogreznil v ostudno lužo kolosalne blamaže (?); zapazili smo to isto 9tega okt. v Komnu o priliki volitve volilnih mož, in slednjič v Sežani na dan, ko so goriški Slovenci liberalnega „junaka“, ki je zbog svojih norčavih lastnostij res „unicum“ v našem narodu, spremili na pokopališče, kjer mu je centralistični paragraf zadeva-joč direktne volitve svečo držal.

Dan volitve volilnih mož v Komnu je bil res „fleten“! „Meminisse juvat“! Vsa čobodra, poglavitne uradniške glave, pa oni, ki še vedno iz samega respekta in kurjega strahu s klobukom pod pazduho zamaknjeni stojé pred uradniško senco, so isti dan tičali do grla in čez v rajskem veselji svesti si, da ne izvolé niti enega iz svojega obližja, ki bi pomagal oni goriški „šemi“ do poslaniške časti, ampak le može svojega kroja, n. pr. navedenega pisarja T., pravega dohtarja praznoglavca, dalje nekoga, ki ga ljudstvo sploh „Frlau“ imenuje, v katerega štacuni se vrlo dan za dnevom udriha, „rije in ruje“ po naši spoštovani duhovščini in ljudí, katere imajo ti-le v pesti, ki se dajo majati kakor trs iz kota v kot. A le ne, za božjo voljo, „kričača“ Lukrčiča, ki bi jim znal v njih veliko škodo štrečno zmešati! Prav č. g. L. jim je bil ona sitna muha, ki jih je nadlegovala noč in dan; zarad tega se je cel ustavoverni Izrael postavil na noge pripravljen na boj proti njemu. G. Sch. nij bil ud volilne komisije, nij imel tedaj pravice utikati se v stvari, ki ne spadajo o njegovo področje; pa v svesti si, da je on res on, naj viša oblast pod streho uradniškega poslopja, vzdigne se mož, misleč, da „urtlje“ podpisuje, da je go-

zes o smrti in pogrebu očaka Jakoba, ki je v Egiptu umrl. „Jožef ——— govori Mojzes ——— videti da mu je oče umrl, je svojim sužnjim zdravnikom ukazal, očeta maziliti z dišečimi mazili. Med tem, ko so ti povelje spolnivali, preteklo je štirideset dni; taka je bila namreč navada maziliti mrlčce. (1. Mojs. 50, 1—3.) Menda tako, kakor Jakobovo truplo, je bilo maziljeno tudi Jožefovo, ker isti Mojzes o tem tako le piše: „In Jožef je umrl, ko je bil spolnil sto in deseto leto svoje starosti. In so ga umazili z dišečimi mazili, in v trugo položili v Egiptu“ (1. Mojs. 50, 25.)

Pri Judih so vselej svoje mrliče zagrebali. Otroci rajnega ali bližnji sorodniki so imeli dolžnost, svoje mrliče pokopati. Navadno so je pokopavali koj po tem, ko so umrli. V dokaz tega je dovolj to, kar pripoveduje sv. Lukež v dejanji apostelnov od Ananija in Safire, da sta bila koj odnesena na pokopališče, ko sta pred sv. Petrom nagloma umrla (Ap. dj. V, 1—10.)

To je bilo nekako potrebno zastran velike vročine, da niso živi kake bolezní

vod sv. pisma zares tako-le piše: „Asa je umrl, in pokopali so ga v njegovem grobu, kterega si je bil izkopal v Davidovem mestu; in djali so ga na njegovo posteljo, ki je bila polna dišav in predrzih mazil, ktere so bile narejene po umetnosti mazilarjev, in so ga sežgali na nji s preveliko lepotijo“ (II. Kron. XVI, 14.) In k temu je pristavljena opomba: „Sežgali so posteljo s truplom vred, kakor se v hebrejskem bere; potem pa so pepel pokopali v njegovem grobu. Odslej je bilo sežiganje mrličev sploh bolj navadno.“ Ali hebrejske besede se daje tudi tako tolmačiti, da so dišeča mazila pri mrliču sežigali, kakor je bila sploh navada pri pogrebih prvakov izmed ljudstva (Jožef Flav. de bell. jud. I. 33, 9.). In Alexandrijski prestavljavec ne govori od sežiganja mrliča v tu omenjenem mestu, ampak rabi le besedo *éxpoqé*, ki pomeni to, kar pri latin-cih *efferre cadaver*.

(Dalje.)

spodar v volilni sobani, kakor v svoji uradniški bajti, ter samooblastno izreče svoj „veto“, rekoč: „Ich protestire“! „Gospoda duhovnika nijmata pravice voliti“! A da jo res imata, kakor povsod drugod, to je č. g. L. g. Sch.-u očitno dokazal; podal mu je nek analogon iz same volilne liste, na katerega nij vedel g. Sch. družega, kakor — molčati. Pa še nekaj se nam uriva v glavo. Kaj so paragrafi res takó raztegljivi, toliko obsežni, da jih lahko vsaki tolmači po svoji volji, kakor mu ravno ugaja? Znano je, da so kaplani v Komnu vedno volili, ali vsaj, da so imeli volilno pravico, a nikoli nijsmo slišali, da bi bil kedó zoper to protestoval; dokazujó nam to sami volilni zapisniki, v katerih so bila imena prejšnjih kaplanov; pa, kar se volilnih političe, o tem o priložnem času, ako bode treba. Vemo dalje, da kaplani povsod volé; le kak zagrizen liberallec, ki ne mora duhovna kar videti ne, in ki bi ljudstvo rad v svoj žakelj spravil, ta se repenčí in zvija ter upije, da so kaplani izključeni. Pa imamo še drugi dokaz. C. kr. okrajno glavarstvo v Gorici je rešilo protest, ki ga je vložil nek duhovnik iz goriške okolice v zadevi volilne pravice, sè sledečimi besedami: „H. N. ist unverzüglich in die Wahllisten einzureihen.“ Vidite tedaj g. Sch., da imajo druge više osebe, nego Vi drugačne pojmove o paragrafih, pa o vprašanju, ali imajo kaplani volilno pravico ali ne. Če zahtevate Vam to z imeni in dati zabijemo v glavo, da se Vam ne bodo nikedar več sline cedile kaplanom odrekati volilne pravice.

Omenimo tudi, da je bil prav oni č. g. duhovnik, o katerem govorimo, 15. t. m. v Gorici predsednik volilne komisije. „En Bog, en krst, ena pravica“, pravi naše ljudstvo. Ena pravica pa isti paragrafi, — g. Sch.! Pa bistveno isti, ne pa, kakor jih kaka strastno pristranska oseba, in še celó taka, ki je varuhinja pravice in resnice, tolmači. Če gazi Vaša logika tudi v drugih slučajih po tacih stranskih kolovozih onda mora — Bogme — slabo vzgledati z Vašo pravico — in resnicoljubnostjo!

Pa kljub vsemu pritiskanju je bil izvoljen č. g. L. za volilnega moža in z njim možje, katere je priporočevala zmerno-konserv. stranka. Nij jim bilo mogoče vsega prenašati; tedaj, ker resnica v oči bode, začeli so prav po cigansko lagati, da „nema veliki kričač, kaplan L. niti volilne pravice, pa je vendar izbran za volilnega moža“, kakor ima „Sl. N.“ v 236. št. Nij zadostovalo to. Dajmo protestovati — sklenil je ustavoverni Izrael, kakor poroča isti „Narod“. Šema goriška mora propasti, naj stane, kar hoče. Ne Tonkli—bes ga lopi—! ampak Lavrič, on je naš mož! 15. okt. so poslali, kakor se je pripovedovalo, tri možé v Sežano s protestom v žepu; pisar T. je bil menda *chef* te trojice; moledovali so eeló pri „Sočinem“ vredništvu, naj bi ono blagovolilo protest objaviti, pa vse zastonj; zgubili so vso „korajžo“ in to posebno, ko so izvedeli da je Lavrič „skoz pal“. In od tedaj tarnajo in mijavkajo reveži, da je groza; misli jim še celo „spati ne dadé“; milo stegujejo svoje obličje k bledi luni ter jej tožijo o svojih srčnih ranah! Le čas jih bo ozdravil, in onemu, ki

bi rad zgubil sedaj cel pošten desetak, da bi le Lavrič bil izvoljen, se bo s časom, zagotovimo ga, vsa ta žrtvoljubnost zgubila; sam nad sabo bo vskliknil: „O jaz tepec trapasti!!“

Iz Gorice, 23. oktobra. — Nekemu občepoštovanemu gosp. na Tominskem — kakor čujemo — ni prav, da je duhovščina pri zadnji volitvi *tako in ne drugače postopala*. Ker je „Glas“ versko-narodne stranke glasilo, spregovorimo nekaj tudi o tem. — Ves svet vé, da smo narodno-polit. društvo „Gorica“ zato osnovali, ker so se rodoljubi pritoževali, da „Soča“ slovenski narod *enostransko* zastopa. Temu društvu so pristopili *skoro* vsi slov. duhovniki na Goriškem in so se s tem zavezali, društvene namene vsestransko pospeševati. Vzelo je to društvo v svoj delokrog tudi volitev prihodnjega poslanca v volilni skupščini kmečkih občin ter si je postavilo to načelo: Naš prihodnji poslanec mora biti *versko-naroden*, obenem pa tudi *neodvisen*. — Versko-naroden zato, ker vemo, da se v državnem zboru tudi take reči obravnavajo, ki z vero in verskimi reči v ožo dotiko pridejo; nam Slovencem pa ne more biti, ne sme biti vse eno, ali se z verskim prepričanjem našega ljudstva tako ali drugače postopa. — *Neodvisnega* pa zato, ker vemo, da odvisen poslanec ne more vselej *po svojem prepričanju* delati. Sposoben pa v vladne povoje povit poslanec vtegne sebi ali pa narodu v škodo delati. Če glasuje tako, kakor vlada *tirja*, reši svojo kožo, vtegne pa narodu jamo kopati. Če je pa tako trden, da narodu na ljubav vladi hrbet obrne, zadonijo od zgoraj besede: Ti nisi za nas, poberi šila in kopita pa pojdi v — pokoj! Ni pa prav, če gredó sposobni uradniki pred časom v pokoj; s tem zgubi deželna močí, ki se ne dadó vselej nadomestiti.

To načelo je vodilo duhovščino pri zadnjih volitvah. Duhovščini je šlo *za stvar*, a ne *za osebo*. Duhovščina zná dobro ceniti za narod *zastužne* može, a kedar gré za *princip*, takrat ne pozna ne Petra ne Pavla.

Ogled.

Avstrija. Volitve bodo kmalu pri kraji. Ustavovercem ni nič kaj dobro pri sreci. Ne le, da niso federalci in „pravnarji“ nič svojih volilnih mest zgubili, marveč še ktero pridobili, vstal jim je tud še drug nasprotnik: nemški „mladi“ in „demokrati“ sosebno na Dunaji. Tu ni kakor je enkrat „Glas“ prerokoval, da namreč ta pot še zmorejo „stari“ centralisti, katerim se še smola od „kracha“ po rokah pozná; prišlo je drugače? Mladi in demokrati so na mnogih krajih dunajsk. mesta predrli in bodo dajali v zboru starim in ministerstvu dokaj opraviti.

Na drugi strani pa bo tudi preveč pravne in federalne opozicije, in ne pojde tako lahko, da bi jo vlada in vladajoča stranka rabila za strelivo proti „mladim“ radikalcem. Z eno besedo stari ustavoverci-centralisti so v zadregi, in to tem bolj, ker je slavni grof *Hohenwart* (izvoljen skor edinoglasno v Kranji) že dal vedeti, da

pride v zbor ter da bo delal v federalni konferenciji (2. nov.) na to, da pridejo v Beč tudi drugi federalci. Hohenwart je res pravi strah centralistom. „N. fr. Presse“ mu je te dni seženj dolg članek posvetila, v katerem gledá izmed vsakih dveh vrst nekaj, kar jo podobno strahu, kakor jajcu. Da, Hohenwart! Ko ne bi bili Staroslovenci kranjski nič družega storili za naš narod in za Avstrijo, nego to, da so postavili H. za kandidata in potlej ga tako umetno spravili v drž. zbor, zaslužili so si zahvalo vse cislajtanske opozicije. Smešno pa — kaj smešno — pobalinsko-abotno je sedanje vedenje „Naroda“. Nam je prav — piše on Bleiweis-Costa i —, da pride Hohenwart v drž. zbor; zakaj ga nista postavili koj od začetka za kandidata v Kranji? Hudobneži! V Kranji bi bili Vi ravno tako rogovilili zoper njega, kakor na Notranjskem. Sicer pa je prva kazen „Narodovce“ že zadela. Njihov „bog“ je tako sramotno zmagal na Štajarskem, da se bomo morali prav čuditi, če poslanstvo sprejme. Čujte! Pri prvi volitvi je imel *Vošnjak* samih 87 glasov, *Kosar* pa 142! Pri oži volitvi pa je zmogel z glasovi *nemškutarškimi*!! Dospel je do ominožne številke 150, *Kosarju* niso odpadli (ali pa znabiti poprej odšli), ko k volilci. Moralna zmaga *Kosarjeva* več tehta, ko deset stotov vošnjajstva; to je zdaj očitno; kaže pa tudi „čisto“ narodnjaštvo naših mladih „Narodovih“ narodnjakov. Vzemimo k *Vošnjakovu pobiti* zmagi sijajno, presijajno zmago *Hermanovo* in izid na Štajarskem je tak, da dela vrlim našim stajarskim bratom in nam vso čast. *Ploj* (v Ljutomeru i. dr.) ni dobil menda ni enega glasa! Oj, „Narode“! Tudi na Kranjskem ni zmogel nobeden odločen Narodovec, kajti za taka nimamo ni *Razlaga* (uda kat. društva, čegar geslo je: „Vse za srečo naroda“, a ne: „Vse za svobodo in omiko“), ni *Pfeiferja*. *Nabergoj-a* v Trstu so spravili večí del duhovni „skoz“, kar italijanski listi sami konstatujejo.

Na Goriškem so si postavili „Sočani“ spominek na *razvalinah svojih načel*. Per noi e per ora basta tanto. Sicer je *Tonklijeva* moralna zmaga *Kosarjevi* podobna. *Vs-peh* je sicer res *faktor*, ali molilci bogá-vspeha tudi vedó, kam je vspeh pripeljal oba Napoleona. Mi smo prišli čisti iz borbe, naša zastava je neomadežvana. Da je dr. *Lavrič* sijajno *padel*, to nam, kot stranki, ne gledé na osebe, popolnem zadostuje. — Še manjka volitev vélikega posestva po vseh deželah; menimo pa, da se po njih razmera med ustavoverci in opozicijo znamenito ne spremeni. In tako bo v mnogih krajih ostudne, nemoralne volilne agitacije konec, ter bomo začeli obračati se proti novi razstavi avstrijske „intelligencije“ pred škotskimi vrati. Tam želimo prav velikih parlamentarnih prevratov, da dobodemo enkrat tako ustavo in take postave, da bo vsem pravičnim željam ustrezno.

Vnanje države. *Francija* bo znabiti že v malo dneh — monarhija. Ni tako, kakor smo rekli v poslednjem našem listu, da so nastali zadržki, ki ovirajo restavracijo, v Salzburgu se je 15. t. m. vse poravnalo. Dogovorjeno je med grofom *Chambord-om* in monarhisti (narodnega zbora),

da se ustanovi monarhija tako-le: Narodna skupščina, (v kateri imajo večino monarhisti) sprejme za kralja nepogojno Henrika V., on pa naroči koj narodnemu zboru, da izdela ustavo, v kateri ima biti določeno razmerje med kraljem in narodom, in sicer z ozirom na prave potrebe državljanov in na to, kar se je spremenilo, odkar Bourboni več ne vladajo. — Republikanci bodo res rogovili, ali na vse zadnje se uleže njih hrup. Ko bi pa republika še na dalje ostala — če prav zmerna — ne bi bilo mogoče ubraniti se radikalizma. To kažejo tudi neke dopolnitvene volitve, ki so se ni davno vršile; izvoljeni so, namreč, nekteri naj hujši radikaleci. Znabiti, da bo francoski narodni zbor še pred 5. nov. sklican, da razglasi monarhijo. Do prihoda kralja Henrika bi bil vladar (regent) sedanji predsednik Mac Mahon.

Nemčija. Priobčeni ste dve pismi, eno papeževo, pisano (meseca avgusta) nemškemu cesarju Vilhelm-u in odgovor cesarjev. Papež očita cesarju, med drugim, da hoče njegova vlada zatreti na Pruskem katoličanstvo, nadeja se pa, da cesar temu, kar njegova vlada dela, ne pritrjuje. Cesar pa razklada papežu, da za vse, kar se v njegovi državi godi, je on odgovoren; katoliški duhovni se vstavlja — po njegovem menenju — vladi in so obstoju države nevarni, in to, kar je 2 leti sem —; zato da je bilo treba postav, ki njihov vpor nemogoč storé; tem pa se oni zopet vstavlja — od tód preganjanje katoliške cerkve — pravi starček cesar, kateri je res Bismarku v tej reči, kakor v marsikteri drugi, na limanice šel. To dvoje listov je svet jako osupnilo. — Cesar Vilhelm je zdaj od 17. t. m. se svojim Bismarkom na Dunaji, stanuje v Schönbrunnu in se mu napravljajo take slovesnosti, kakor n. pr. oni dan kralju italijanskemu. Naš cesar je šel Bismarka obiskat. — Nadejamo se, da so vse te reči le dvorska uljudnost. (Med tem pa zmagavajo na Dunaji pri volitvah naj oldočniši Prusaki.)

Turško. Čuden mož tisti Vali Asim paša v Bosni! (To je tisti, ki je kriv vseh homatij, o katerih je govoril naš poslednji list). Po tem ko je odložil avstrijskega general-konzula v Serajevem (Teodorović-a) in konzula v Banjaluki (Dragančić-a), da sta panslavista in zapeljujeta bosenske kristjane, šel je zdaj in prepovedal uvažati šolske knjige iz Srbije, proti Avstriji sem pa je meja zavarovana, da ne morejo njegovi ljudje uiti. Ujete kristjane, ako hočejo biti izpuščeni, sili, da morajo podpisati neko izpoved, v kateri je rečeno, da jih je Dragančić proti turški vladi našuntal.

Na Španjskem so Madridci, ki so glavno mesto vstajnikov, Kartageno, po morji in na suhem oblegovali, odšli. — Govorilo se je, da so Karlisti reko Ebro prestopili.

V Rimu je posedla vlada 20. t. m. 6 samostanov: lastniki protestujejo zoper to. Važno bi bilo to, če je res, da francoski poslanec pri kralji v Rimu, Fournier, ki je na odpustu, se ne povrne zdaj v Rim, ker mu je rekel minister Broglie, da naj ne hodi. To bi kazalo, da se utegne razmerje med Francijo in Italijo premeniti.

Domače novice.

(Duh. spremembe.) — Čertoletnik in semeniški duhoven č. g. Franc Tomšič gré za kateheta in kaplana k nunam, č. g. Vinko Štubelj, subsidiar v Štverjanu, pa za duh. pomočnika v Črniče.

Razne vesti.

— *Dr. Tonkli mora biti povsod.* — V zadnjem listu smo priobčili dopis „s Tominskega“, v katerem nekdo o tamošnjih cestah govori, in ta dopis je prišel „iz židovske ulice v Gorici“, kjer ima dr. Tonkli hišo. Tako „Sočin“ dopisnik „s Tominskega.“ — Gosp. dopisnik, povejte nam, po čem sklepate, da je ta dopis dr. Tonkli-jev? Na to nam ne morete odgovoriti, odgovorimo Vam toraj mi. Dr. Tonkli Vam preseda, naj brž zató, ker je v kmečkih občinah pri prvi volitvi zmagal, zató nanj sikate. Da boste pa ložej spali, Vam povemo, da smo prejeli ta dopis od gospoda, ki Tominsko dobro pozná, ker na Tominskem živi, od gospoda, kateremu je po nekterih ondašnjih vaseh skoro vsak kamen znan. Ali je pa to, kar nam je pisal, resnica ali laž, zató ne moremo biti odgovorni. Če veste kaj so časniki, veste tudi, da uredništva ne morejo vedeti vsega, kar se v enem ali drugem kraju godi. Kedar Vam ne bo godil kak dopis v „Glasu“, primite za pero in popravite kar je neresničnega, ne štultite pa uredništva vmes, da se Vam ljudje, ki kaj vedó, ne bodo smejali.

Da se pa drugo pot ne zaletite, dajte se podučiti, kje je meja med uredništvom in dopisovalci. To mora vsak dopisnik vedeti, drugače je vsaka polemika nemogoča. Ravno ta nevednost je kriva, da so nekteri časniki pravo pot zgrešili, da polnijo svoje predale z rečmi, o katerih bi morali molčati!

— *Poslanci goriški.* — Goriška poknežena grofija pošlje v državni zbor te-le poslance: C. kr. namestn. svetovalca Andr. Winklerja, prof. bogoslovja Evgenija Valussi-ja, deželnega glavarja grofa Coronini-ja in velikega posestnika na Vogerskem (pod Gorico) barona Tacco-a.

— *Cerkev posvečena.* — Dne 19. t. m., na praznik posvečevanja cerkvá, so posvetili prevzvišeni nadškof novo cerkev v *Dolenji Vertajbi.* *)

— *Pojasnilo „ključa“* za metrično mero je natisneno in se s „ključem“ vred prodaja po 4 kr. pri Seitz-u in pri pisatelji č. g. Znidarčič-u, vikarju na Banjšicah.—

Listnica uredništva: g. V.— Nimamo prostora in pa prepozno došlo. Resnicoljub: Prihodnjič. Drugim gg. dopisnikom: Potrpite, pride že na vrsto.

*) Dopisa nismo mogli priobčiti zaradi pomanjkanja prostora. Bomo skušali prihodnjič. — Ur.

Borsni kurzi na Dunaji 24. oktobra.

	gl. kr.
Enotni drž. dolg. v papirju . . .	67.90
„ „ „ „ srebri . . .	72.—
Drž. posojilo leta 1860 . . .	100.—
Akcije narodne banke . . .	929.—

Kreditne akcije	206.—
London	112.45
Napoleon d'or.	9.04 1/2
Cekini	—.—
Adžjo srebra	107.35

Tržna cena.

	gl. kr.
Pšenica	3.64
Rež	4.40
Ječmen	3.78
Oves	1.30
Koruza	2.15
Ajda	2.20
Krompir	1.50
Seno	1.—
Slama	-95

Oznaničnik.

Valentin Cappellani

naznanja, da se je preselil v **gospojsko ulico, v Pauletičevo hišo št. 268** in da je napolnil svojo stačuno z raznovrstnim blagom.

Ob enem naznanja, da obdrži tudi zanaprej staro štacuno na Travniku, kjer se nahaja velika zaloga raznovrstne robe in obleke za možke, plaščev, odej itd. Tudi se tam sprejemajo na ravno omenjene stvari naročila, ki se brž in natanjko izvršujejo.

Hranilnica,

združena s zastavljavnico „Monte di pietà“ v Gorici.

prejema vsak dan, razun nedelj in praznikov, od 8. ure zjutraj do poldne kateri koli znesek denarja ne manjši od 1. gold. in plačuje obresti 5%. Posojuje se tudi denar na nepremakljivo blago (hiše in zemljišča) in na obligacije po 6%. Ta posojila se potem lahko tudi poplačujejo v večkratnih obrokih (ratah), primernih posojenemu kapitalu.

Zastavljavnica (Mont)

izplačuje zneske v srebru na navadne zastave (perilo, prejo, oblačilo itd.), kakor tudi na zlatenino in srebernino. Ako izplačani znesek 10 gold. ne presega, plačuje se obresti 6%, od večih zneskov pa 8%.

Pisarnica

odvetnika dr. a **Marani-ja** je prenešana v ulice sv. Ivana (Ghetto) v Schmidt-ovo hišo, št. 124, I. nadstropje.